

Kovin kriittiset Grenoblen kävijät

Ensimmäinen Eurooppalaisen sarjakuvan festivaali pidettiin Angoulêmestä tutuin Alfred-tunnuksin Pierre Pascalin luotsaamana 16.–19. maaliskuuta Grenoblen Alpexpo-messukeskuksessa. Grenoble on noin puolen miljoonan asukkaan kaupunki Alppien juurella kolmen ja puolen tunnin TGV-junamatkan (270 km/h) päässä Pariisista.

PÄÄNÄYTTELYSSÄ esiteltiin Euroopan yhteistön lipun alla yhdyntävän Euroopan nuoria sarjakuvatekijöitä 12 maasta. EY-maista puuttuivat Irlanti ja Luxemburg, niiden tilalla olivat Sveitsi ja Itävalta.

Paikalla olivat myyntitiskineen kaikki ranskalaiskustantajat. Ulkoranskalaisille oli oma alueensa, ja siten erinomainen mahdollisuus solmia yhteyksiä. Lehdistöä pidettiin erityisen hyvänä.

Grenoble lanseerasi uuden palkinnon: yli 100 000 kappaletta myyneiden sarjakuvakokoonpanojen tekijöille luovutettiin BD d'Or, Kultainen albumi. Sarjakuvailmaisun kehittämisestä myönnetyn pääpalkinnon sai tänä vuonna myös Angoulême-messa palkittu Alan Moore.

Pihla Allos (PA), Petri Kempainen (PK) ja Juhani Tolvanen (JT) kokoontuivat arvioimaan festivaalia pari kuukautta myöhemmin Café Københavniin.

Calvadosin jälkeen keskustelu on siirtynyt Grenoblesta PK:n ja JT:n mielipuheenaiheeseen, erilaisten suomessa sarjakuvan kanssa työskenteleviin tahoihin. Myös Angoulême mainitaan. Grenoblessa on jotain mitä Angoulême ei enää ole: Palais de la Bière.

PA: Jos ajatellaan Grenoblean kokonaiselämyksenä, niin eniten mieleen jäivät näyttelyt. Muutenhan tavallaan messut ovat messut, siellä myydään kirjoja tai mitä sitten myydäänkin.

JT: Sinänsä hyvälle eurooppalaisen sarjakuvan teemalle ei kyllä ollut mitään perusteita, maat eivät olleet pelkästään EY-maita eivätkä tekijät nuoria.

Parhaat olivat kaksi pientä näyttelyä, **Calvo** ja **Kurtzman**. Ottaen huomioon sen, että vuotta aikaisemmin lähetettiin neliväriesitteet Euroopan ensimmäisestä sarjakuvafestivaalista ja järjestäjillä on aikaa tehdä festivaaliaan, oli kummallista, että siitti tohtiin näin tolkutun paljon virheitä ja hutiloitiin organisaation kanssa.

PA: Piirtäjiä oli paikalla paljon, mutta heidän välilleen ei kuitenkaan saatu aikaan kanssakäymistä, yleisötilaisuuksia peruttiin ja siirrettiin.

JT: Anglosaksisten piirtäjien keskustelu peruuntui sen takia, että englantilaiset eivät halunneet loimautua amerikkalaisiksi. Paikalla oli **Eisneriä, Moorea** ja **Sienkiewiczä**, mutta ranskalaiset eivät tienneet kuka on kuka.

PK: Tuntui, että pääasia on saada ihmiset maksamaan kymmenen frangin pääsymaksu ja ostamaan sarjiksia. Angoulême-messa tilanne on ihan toisin: se on pieni kaupunki ja tunnelma on toisenlainen. Grenoblessa tapahtuma ei näkynyt mitenkään katukuvassa. Alpexpo on messuja joka viikko, kenkämosuja, vaatemosuja ja samassa hallissa järjestetään urheilukilpailuja.

JT: Tiedotteen mukaan siellä oli käynyt 50 000 ihmistä. Se tuntuu todella pieneltä Angoulêmen 250 000:n rinnalla.

PA: Keskustelutilaisuudet ovat tällaisissa messuissa hyvin tärkeitä juuri siksi, että kaupallisuuden toinenkin puoli tulee esiin. Ulkomaalaiset vieraat missattiin täysin ja kun teemaksi oli yritetty rakentaa sarjakuva ja

Little Annie Fanny, Harvey Kurtzmanin Will Elderin luomus.

yhdyntävä Eurooppa -juttua, niin sitten näytettiin jotain diakuvia eurooppalaisten sarjakuvalehtien kansista. Mukana oli mm. suomalainen *Apu*-lehti, joka "julkaisee paljon sarjakuvia".

JT: Ehkä Ranskassa on tilaa yhdelle festivaalille per vuosi-puolisko.

PA: Ainakin eroa pitäisi tehdä ihan tekemällä. "Tule Grenobleen kuulemaan ihmisiä" – tai jotain.

JT: Tuntuu että järjestäjiltä puuttui ideoita. Johtaja lähtee Angoulêmosta ja perustaa festivaalin ainoan ulkoparisisäisen kustantajan kotikaupunkiin...

PK: Ideattomuudesta olon noin yleisesti samaa mieltä, mutta mielestäni Calvon ja Kurtzmanin takana hämmötti kyllä idea, sarjakuvan juurista ja sarjakuvantekijöiden taustojen etsinnästä. Omat silmät ainakin aukeni Kurtzmanin ja **Gotlibin**, **Mandrykan** sekä kumppaneiden keskustelutilaisuudessa, jossa kaikki vesissä silmin kiittivät inspiraatiosta Kurtzmania.

Ja Ranskalaisilla Calvo, Asterixin loppukohtauksen siirtäminen, että se onkin 1930–1940 -luvulta peräisin...

JT: Se kuva Calvon näyttelyssä oli todellinen jysäys.

PK: Ja tätä ideaa olisi pitänyt tukea jotenkin muulla ohjelmistolla.

JT: Puheella!

Valtavassa myyntihallissa oli siis kaksi tilaltaan pientä näyttelyä, mutta piti olla ulkomaisen tutkivan journalistin silmällä, että löysi niistä jotain.

PA: Kuitenkin käytävissä oli iso tila ja laitteet, joilla olisi voinut hehkuttaa.

JT: Näistä välähdyksistä johtuen festivaalille tuli merkitystä enemmän kuin sillä itse asiassa oli. Jos olisi aikaisemmin tiennyt kuka Calco on ja tajunnut Kurtzmanin – niin kuin monethan ovat sen tajunneet – niin lukuun ottamatta sitä ideaa, että festivaaleilla ei suinkaan ole pelkkä oma festivaalikonjakkivaan festivaalisemppanajaa...

PK: Todella kyse on hyvin henkilökohtaisesta tajuamisesta, on ihmisiä, jotka ovat tienneet Kurtzmanin olemassaolon.

PA: Kadulta sisään tulijan näkökuimasta voin kertoa, että oli kuitenkin kiva kulkea siellä, sarjakuvien lisäksi oli julisteita, äänilevyjä ja rekvisiittaa, saattoi löytää kaikkea pientä hauskaa.

PK: Ja mittasuhteet on tietenkin ihan toiset.

PA: Kivaa oli se, että paikalla oli niin paljon piirtäjiä, saattoi nähdä miten sarjakuva syntyy. Koska kirjan voi ostaa aina, mutta on ainutlaatuisia nähdä piirtäjiä työssä.

PK: Vanhan sarjakuvafestivaaleilla tämä on ollut jatkuvasti hyvin hoidettu, on ollut piirtäjäpaja, jossa myös ulkomaiset piirtäjät ovat muiden joukossa.

JT: Jos verrataan keväisiä Vanhan sarjakuvafestivaaleja, niin ne menivät erinomaisen oikeaan suuntaan, mutta sieltä puuttuivat – nimeltä mainiten **Kustannus Jalava** ja suuret kustantajat, jotka eivät olleet vaivautuneet tuomaan tuotteitaan esille. Joten ainoa, jolle lankeaa kiitos on – nimeltä mainiten **Semickirja**, joka tajusi festivaaliliikkeen.

Se mikä suomalaisilla festivaaleilla on opittavaa on tietty rentous, mikä esimerkiksi Kemistä on – muutamia ulko-festivaalillisia piirteitä lukuun ottamatta – puuttunut tyystin. Käytyään näyttelyssä ja nähtyään vilauksen ulkomaisista

vieraista kansa kulkee orpoina Kemien tuulisia ja koleita katuja.

PK: Kemien tapahtumalla on nyt jonkinlaisen kulttuuritapahtuman luonne, se on täydellisen vieraantunut tavallisesta kansasta. Seminaariosuus kokoa kyllä salin täyteen 150 ihmistä ja se on kyllä hienoa, parhaat esitelmät mitä Suomessa on sarjakuvasta kuultu, on kuultu Kemissä.

JT: Tiedollinen puoli on hoidossa, mutta sirkushuvit on unohdettu.

PK: Joku Cityman ulkopuolelle.

JT: Sarjakuvaviiniä.
PA: Grenoblessa se, että järjestäjät olivat päättäneet sijoittaa palkintojenjaon samanaikaisten jazzfestivaalien pääkonsertin tauolle osoitti, että järjestäjät haukkaavat liian suuren palan, yrittävät saada mahdollisimman paljon julki-

suutta mahdollisimman vähällä ja yhdistää kaksi asiaa, joilla ei ole tekemistä keskenään.

PK: Jazzyleisö oli tullut kuuntelemaan jazzia ja niinpä pormestari ja **Pierre Pascal** joutuivatkin puoli tuntia buuausta kuunneltuaan marssimaan ulos, palkinnot jaettiin verhon takana ja me sekä noin 5000 muuta pääsimme kuuntelemaan **Hermeto Pascal**en noljän tunnin konserttia.

JT: Jazzfestivaaleilla esiintyi myös **Mille Sabords** -yhtye.

PK: Palombian suurlähettilään **Pablo Perezin** vastaanotto, eli uuden **Marsupilami**-albumin julkistamistilaisuus, oli kuitenkin festivaalien huomattavin mediatapahtuma.

Keskustelun toimitti

Petri Kempainen

